

TÜRK ORDUSU TÜRK MİLLETİ'NİN ŞEREFİDİR

Tarihin bilinen en eski düzenli ordusunu Türkler kurmuştur. Doğuştan bir askeri zeka ve kabiliyete sahip olan Türklerin ismi, tarih boyunca "asker" kelimesiyle bir arada kullanılmıştır. Bu yüzdendir ki; "Her Türk asker doğar!" terimi yabancı milletlerin bile kabullendiği bir cümle olmuştur.

Milli varlığımızın teminatı olan Türk Silahlı Kuvvetleri, Ulu Önder Atatürk'ün izinde emin adımlarla ilerlerken onun kendisine miras bıraktığı üstün seciyeyi, kişilik ve ahlak özelliklerini de büyük bir gurur ve liyakatla üzerinde taşımaktadır. Bu değerli emaneti gelecek nesillere aktarmayı şerefli bir görev kabul etmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, iç ve dış düşmanlara karşı, ülkemizin varlığının ve bekasının en büyük teminatıdır. Bu şerefli kurum, milli varlığımızı korumak için yüzbinlerce şehit vermiş, tarihi şanlı zaferlerle dolu bir ordunun mirasçısıdır. Yüksek karakterini ve üstün seciyesini Türk'ün ayak bastığı her karış toprakta tarih boyunca ispatlamıştır.

Ordumuza Duyulan Sonsuz Güven

Ülkemiz üzerinde sinsi emeller besleyenlerin faaliyetlerini bugüne kadar hep boşa çıkarmış olan Türk Silahlı Kuvvetleri, dün olduğu gibi bugün de pusuda bekleyen düşmanlarını fiili bir saldırıya girişmekten caydırmakta, kahramanlığı, vatanseverliği ve askeri dehasıyla tüm dünyanın hayranlığını kazanmaya devam etmektedir. Şanlı Türk ordusu bugüne kadar, hiçbir karşılık beklemezsizin memleketimizin ve milletimizin hayrını, güvenliğini ve bütünlüğünü gözetmiş; tüm kurumlarıyla Cumhuriyetimiz'in, laikliğin, hukukun ve demokrasinin savunucusu olmuştur. Her türlü siyasi tartışma ve çekişmenin üstünde yer alan mukaddes bir kurum olan Türk ordusu, Türk Milleti'nin sahip olduğu toprakları işgalcilerin elinden kurtarmış ve Cumhuriyet tarihi boyunca da bu toprakları her türlü iç ve dış düşmana karşı kahramanca müdafaa etmiştir. Büyük Önder Atatürk'ün, "**Ordumuz; Türk topraklarının ve Türkiye idealini tahakkuk ettirmek için sarfetmekte olduğumuz sistemli çalışmaların yenilmesi imkansız teminatıdır**" ifadesiyle de dikkat çektiği gibi, Ordumuz varlığımızın en önemli güvencesidir.

Şanlı Tarihimiz

Şanlı Türk ordusu, Önce Balkan Savaşları'nda büyük bir Slav ittifakıyla; sonra I. Dünya Savaşı yıllarında, Çanakkale'de, Kut-ül Amare'de, Süveyş'te, Kafkasya'da dünyanın en güçlü ordularıyla; ardından Kurtuluş Savaşı'nda İngiliz desteği ile Anadolu'yu işgal eden Yunan ordusuyla savaşmış ve böylece tüm bu toprakları o asil kaniyla sulamış bir ordunun mirasçısıdır. Ardından, sahip olduğu üstün yetenekler, disiplin ve kararlılığı ile Avrupa'nın yayılmacı güçlerini frenleyen, II. Dünya Savaşı yıllarında tüm Avrupa'yı işgal eden Hitler'i dahi caydıran, Sovyet tehdidine karşı dimdik ayakta duran, Kore'de kahramanlık destanları yazarak tüm dünyanın giptasına mazhar olan, Kıbrıs'ta gözüpekliğini ve kararlılığını tüm dünyaya göstermiş bir ordudur.

Türk ordusu şanlı bir geçmişe dayanmaktadır ve bugün de hala aynı vasıfla Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük güvencesi olmaya devam etmektedir. Bu ise, kuşkusuz vatanını ve devletini seven her Türk'ün göğsünü kabartmaktadır. Milletimizin ordumuza olan inancı ve güveni tamdır. Yapılan tüm kamuoyu anketlerinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, milletimiz tarafından "ülkenin en güvenilir kurumu" olarak gösterilmesi de bunun bir ifadesidir.

Türkiye'nin Stratejik Önemi ve TSK

Türkiye, dünyanın en hassas coğrafyasında yer alan bir ülkedir. Türkiye'nin üç ayrı dış politika yönü, yani Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya, onyıllardır süren çatışmaların ve önümüzdeki onyıllarda süreceği aşikar olan çıkar mücadelelerinin odak noktalarıdır. Sahip olduğu güçlü Osmanlı mirası, stratejik konum, doğal zenginlikler, Türkiye'yi pek çok dış gücün hedefi haline getirmiştir ve getirmeye devam etmektedir. Bu tehditlere karşı Türkiye'nin en büyük güvencesi ise, her zaman kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri olmuştur.

Geçmişe baktığımızda, kurulduğu günden bu yana Türkiye Cumhuriyeti'nin dış düşmanlar tarafından tehdit edildiğini ve her defasında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kahramanca mücadelesi ve basiretli taktik ve stratejileri vesilesiyle bunları bertaraf ettiğini görebiliriz.

Komutanlarımızın İsabetli Kararları

Türk Silahlı Kuvvetleri sadece askeri gücüyle değil, aynı zamanda Türkiye'nin stratejik meseleleri konusundaki birikimi ve çalışmaları ile de ülkemizin güvencesi olmaya devam etmektedir. Ordumuzun kurmay kadroları, Türkiye'nin tüm milli meselelerini dikkatle izlemekte, etüt etmekte ve bu meselelerde izlenmesi gereken politikalar konusunda sivil otoriteye yardımcı olmaktadır. Örneğin Kıbrıs meselesinde Türkiye'nin KKTC'ye ve Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş'a verdiği destekte, TSK'nin bu hassas konudaki isabetli analizlerinin ve öngörülerinin büyük rolü vardır.

ATATÜRK VE TÜRK ORDUSU

***"Ordumuz, Türk birliğinin,
Türk kudret ve kabiliyetinin,
Türk vatanseverliğinin
çelikleşmiş bir ifadesidir."***

Asil Türk Milleti

Vatanına, özgürlüğüne ve şerefine düşkün olan Türk Milleti'nin, milli varlığı ve bağımsızlığı uğruna gösteremeyeceği kudret ve fedakarlık yoktur. Kurtuluş Savaşı Türk'ün bu üstün seciyesinin tüm açıklığıyla ortaya konduğu çok şerefli bir mücadele olmuştur. Atatürk de dünyanın en donanımlı ordularına karşı Milli Mücadele'yi başlatırken Türk Milleti'ne olan güvenini sık sık dile getirmiş ve Türk Ordusunu en büyük destekçisi olarak görmüştür. Atatürk'ün bu konuyla ilgili bazı sözleri şu şekildedir:

Ordu, Türk Ordusu, işte bütün milletin göğsünü itimat (güven), gurur duygularıyla kabartan şanlı adı. Ordumuz, Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir. Ordumuz; Türk topraklarının ve Türkiye idealini tahakkuk ettirmek (gerçekleştirmek) için sarfetmekte olduğumuz sistemli çalışmaların yenilenmesi imkansız teminatıdır. (1)

Millet, kemal-i azimle içtimai ve fikrî tekâmülle çalışırken, onu bundan alıkoyacak dahilî ve haricî maniaların karşısında kuvvetli, kudretli ve büyük görevini müdrik kahraman Ordumuzun hazır bulunduğunu düşünerek müsterih olabilir. (2)

Atatürk'ü Tanımak

Atatürk'ün bizlere miras olarak bıraktığı Türkiye Cumhuriyeti, onun askeri ve siyasi dehasının bir neticesidir. Türk Milleti ise Atatürk'ün kurduğu bu Cumhuriyetin yılmaz bekçisidir. Ancak onun bu mirasının değerini kavrayabilmek ve Türkiye Cumhuriyeti'ni dünyanın en güçlü devletleri arasında hak ettiği yere ulaştırabilmek için her Türk ferdinin Atatürk'ü çok yakından tanıması gerekmektedir. Atatürk'ü takdir edebilmek, onun düşünce yapısını, mantık örgüsünü, Türk Milleti'ne olan bakış

açısını ve Türk Milleti için hedeflerini tam olarak anlamakla mümkündür. Atatürk'ü tanıyabilmek için en doğru yol ise, yine onun sözlerine, uygulamalarına, onu yakından tanıyan kişilerin anlatımlarına ve yine dünya siyasetine yön veren kişilerin onun hakkındaki yorumlarına başurmaktır.

Atatürk'ün Övgü Dolu Sözleri:

Atatürk'ün önderliğindeki Kurtuluş Savaşı, Türk Milleti'nin ve onun gözbebeği olan Türk Ordusunun kahramanlığını tüm dünyaya gösteren bir özgürlük destanıdır. Türk Milleti düşmanların güçlü ve modern silahlarına ve yüksek donanımlı ordularına karşı tüm varlığıyla karşı koymuştur. Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde elele veren Türk Milleti büyük bir zafer elde etmiş ve şan ve şerefle dolu olan tarihimize yepyeni bir sayfa eklenmiştir. Atatürk söz konusu başarıların Türk Milleti'nin eseri olduğunu Konya Orduevi'nde yaptığı bir konuşmada şöyle dile getirmiştir:

Arkadaşlar, tüm tarih bize gösteriyor ki, uluslar yüce hedeflerine ulaşmak istediklerinde bu coşkularının karşısında üniformalı çocuklarını bulmuşlardır. Tarihin bu geneli içinde büyük bir istisna bizim tarihimizde, Türk tarihinde görülür. Bilirsiniz ki, Türk Ulusu ne vakit yükselmek için bir adım atmak istemişse önünde hep önder olarak, yüksek ulusal ülküyü gerçekleştirecek hareketlerin kılavuzu olarak kendi kahraman çocuklarından oluşan ordusunu görmüştür. Bu nedenle Türk Ulusu, elinde kılıç tehlikelere karşı yürümeye hazır kahraman çocuklarına derin bir güven beslemiştir. Bu güveni hep besleyecektir. Bundan sonra da Türk Ulusu'nun kutsal ülkesünün gerçekleşmesi için kahraman asker evlatları hep önde gidecektir. Tüm Türk Ulusu, başarıya ulaştığı her yaşamsal şeyin kahramanı olarak kendi ordusunu, ordusunu komuta eden öz evlatlarından oluşma subaylar topluluğunu, yüksek komuta heyetini görmektedir. Ulus ve kahraman evlatlarından oluşan ordu öylesine birbiriyle birleşmiştir ki, dünyada ve tarihte bunun örnekleri çok azdır. Bu ulusal gerçekle her zaman övünebiliriz. (3)

Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nda kahramanca mücadele edip, düşman ordularına beklemedikleri bir karşılık veren Türk Milleti'nin her ferdinin taşıdığı önemi, bir başka konuşmasında şu sözlerle ifade etmiştir:

Geçirdiğimiz bunalımlı günlerin şerefli kahramanlarını hep birlikte kutsayalım:

Onlar arasında savaş alanlarında düşman silahıyla göğüsleri delinmiş bahtiyarlar olduğu gibi, ateşlerde yakılmış çocuklar, kadınlar ve ihtiyarlar vardır.

...
Onların arasında, yurtlarını yitirmiş aileler, yavrularını gömmüş analar vardır. Ve gene onlar arasında, savaştaki namus görevini şerefle yerine getirerek, bugün memleketlerine dönmüş gaziler vardır. Onlardan, şehitlik şerbetini içmiş olanların ruhlarına fatihalar armağan edelim.

Bu hareketi yapan bir ordunun babaları ve analarından oluşan ulusumuz, bütün dünyaya karşı en saygın ve değerli yeri kazanmıştır. Ulusumuz çekinmeden övünebilir ve ben, böyle bir ulusun, önemsiz bir kişisi olmakla en büyük mutluluğu duyuyorum. Bu savaş alanlarında, benzersiz kahramanlıklar ve yığıltıklar göstermiş olan subaylarımızın, erlerimizin ve komutanlarımızın her biri ayrı ayrı birer övünç sayfaları, bir destan oluşturan hareketlerini, en ulu duygularla ve saygıyla anıyorum. (4)

TÜRK ORDUSU'NUN HAKLI NAMI

Kurtuluş Savaşı Türk Milleti'nin tarihinde bir altın sayfadır. Ancak Türk'ün tarihi bunun gibi daha pek çok kahramanlıklarla doludur. Türk Milleti dünya tarihine damgasını vurmuş şanlı bir millettir. Asırlar boyunca üç kıtada eşsiz devletler kurmuş, ayak bastığı her yere barış, adalet ve medeniyet götürmüş, dünya milletlerine örnek olmuştur. Türk Milleti'nin devlet kurma ve yönetmedeki yeteneğini kavrayabilmek için Türk Milleti'nin medeniyet ve kültürünü, üstün ahlakını, vatan ve millet anlayışını, idari ve askeri yapılanmasını iyi tanımak gereklidir. Türk Orduları tarih boyunca tüm milletlere örnek olmuştur. Düşmanlarına korku, dostlarına ise güven vesilesi olan Türk askeri bugün de üstün vasıflarıyla tüm dünyaya örnektir.

Doğuştan Asker Millet: Türkler

Türklerin ön plana çıkmış meziyetlerinden biri doğuştan asker olmalarıdır. Türk askeri cesur, fedakar ve itaatkardır. Tarih boyunca kurulan Türk devletlerinin temeli düzenli bir askeri teşkilata dayanmıştır. Askerlik, Türklerde milli bir görev olmuştur. Türklerin mükemmel askeri kuruluşları ve değerli komutanları tüm dünyanın hayranlığını kazanmıştır. Arap düşünür Cahiz, "**Türk'e karşı hiçbir şey duramaz. Hiçbir kimse onu, yutulacak bir lokma olarak kabul edemez**" (5) diyerek Türk Ordularının üstünlüğüne işaret etmiştir. Kanuni devrinde 7 yıl boyunca (1555-1562) Avusturya sefiri olarak İstanbul'da bulunan Ogier Ghiselin de Busbecq, Türklerin askeri yönünden şöyle söz eder:

Türkler, sefer esnasında sabırlı, tahammüllü ve iktisatlı hareket ederler. Türk sistemini kendi sistemimizle mukayese edince istikbalin başımıza getireceği şeyleri düşünerek titiriyorum. Bu ordu galip gelecek ve payidar olacak, biz ise mahvolacağız. Çünkü Türkler hiç sarsılmamış kuvvete sahip oldukları gibi, kendilerine has zafer itiyatları, meşakkatlere tahammül kabiliyeti, intizam, disiplin, kanaatkarlık ve uyanıklık var. (6)

Türk Ordusu'nun Verdiği Güven

Tarih boyunca Türk Orduları diğer tüm milletlerin hem imrendikleri hem de çekindikleri bir güç olmuştur. Türk askeri, düşmanlarına korku, dostlarına ise büyük güven vermiştir. Bu güven İmam-ı Azam tarafından "**Kılıç, Türklerin elinde bulunduğu sürece senin dinine zeval yoktur**" (7) şeklinde dile getirilmiştir. Bu sözle İmam-ı Azam, Türk askeri yeryüzünde bulunduğu sürece İslam Dinine kimsenin zarar veremeyeceğine işaret etmiştir.

Türk Milleti sahip olduğu güçlü ordular sayesinde tarih boyunca çok güçlü devletler kurmuştur. Yapılan araştırmalar Türklerin tarih boyunca 180'e yakın devlet kurduğunu göstermektedir. Araştırmalar devam ettikçe, bu sayının artacağı ve bu devletler hakkındaki bilgilerin daha kesinlik kazanacağı beklenmektedir. Tarih boyunca yaşamış Türk devletlerinin yaşadıkları dönemlere ve bölgelere bakıldığında, Japon Denizi'nden Adriyatik Denizi'ne kadar uzanan geniş toprakların "Türk Dünyası" olarak kabul edilmesi gerektiği anlaşılr.

Başkomutan'ın Müjdesi

Atatürk'ün büyük bir güven ve saygı duyduğu, milli egemenliği tek amaç edinmiş Türk Ordusu, kanının son damlasına kadar vatan toprakları uğrunda mücadele etme azmi göstermiştir. Güvene ve övgüye layık olan kahraman Türk Ordusu, büyük bir zaferle düşmandan arındırıp, kanlarıyla suladığı Türk toprağını yüce Türk Milleti'ne armağan etmiştir. Başkomutan Atatürk kahraman Türk Ordusunun büyük zaferini şu sözleriyle Türk halkına müjdelemiştir:

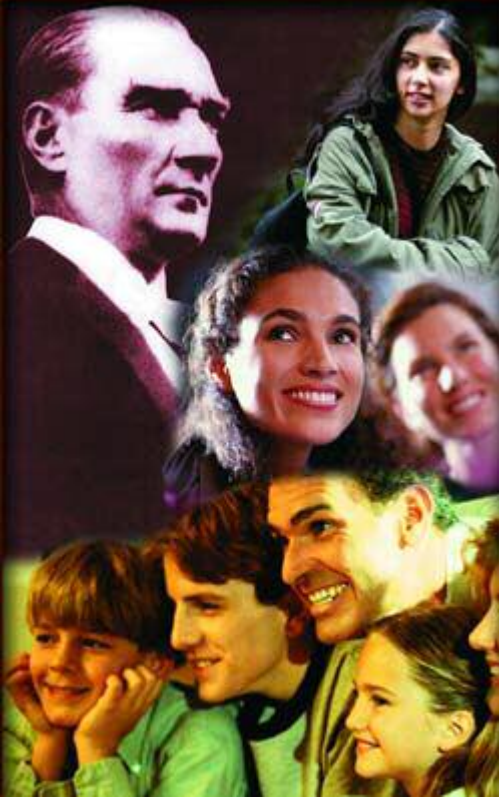
Büyük Türk Milleti, Ordularımızın kabiliyet ve kudreti, düşmanlarımıza dehşet, dostlarımıza güven verecek bir mükemmelliyeteydi. Millet orduları on dört gün içinde büyük bir düşman ordusunu yok etti. Dört yüz kilometre aralıksız bir takip yaptı. Anadolu'daki işgal edilmiş bütün topraklarımızı geri aldı.

Hiç şüphesiz şanlı Ordumuz, halkına verdiği güven ve gururla dünyada Türk Silahlı Kuvvetleri olarak şanlı tarihiyle yerini almaktadır. Büyük bir görev aşkıyla bu emaneti alan Türk Silahlı Kuvvetleri, Atatürk'ün çizdiği yolda emin

adımlarla taviz vermeden şerefle yürümekte, Türk Milleti'nin bekasına ve bağımsızlığına karşı gelişen, gizli ve açık her türlü tehditle mücadele etmektedir.

ÜLKEMİZİN VARLIĞININ EN BÜYÜK TEMİNATI:TÜRK ORDUSU

Büyük Önder Atatürk'ün, "Ordumuz; Türk topraklarının ve Türkiye idealini tahakkuk ettirmek için sarfetmekte olduğumuz sistemli çalışmaların yenilmesi imkansız teminatıdır" ifadesiyle de dikkat çektiği gibi, Ordumuz varlığımızın en önemli güvencesidir. Şanlı Ordumuz, milli varlığımızı korumak için yüz binlerce şehit vermiş, tarihi şanlı zaferlerle dolu bir ordunun mirasçısıdır. Ve bu mukaddes ordu, Türk Milleti'nin sahip olduğu üstün seciyeyi büyük bir gurur ve liyakatla en güzel şekilde üzerinde taşımaktadır.

Şerefli Ordumuz yüksek karakterini tarihin her döneminde tüm dünyaya ispatlamıştır. Ordumuz bugüne kadar, hiçbir karşılık beklemezsizin memleketimizin ve milletimizin hayrını, güvenliğini ve bütünlüğünü gözetmiş; tüm kurumlarıyla Cumhuriyetimizin savunucusu olmuştur.

Hitleri Caydıran Ordu

Türk Ordusu, ülkemiz üzerinde sinsi emeller besleyen ülkelerin ve örgütlerin faaliyetlerini hep boşa çıkarmıştır. Bugün de yüksek karakteri ve üstün seciyesi ile tüm düşmanları üzerinde çok büyük bir caydırıcılık oluşturmaktadır. Ordumuz, topraklarımızı işgalcilerin elinden kahramanca kurtarmış, düşman ne kadar güçlü olursa olsun hiçbir zaman Türk Ordusunu geçememiştir. Balkan Savaşları'nda, I. Dünya Savaşı'nda, Çanakkale'de, Süveyş'te, Kafkasya'da dünyanın en güçlü ordularıyla mücadele etmiştir. Kurtuluş Savaşı ise dünya milletlerine Türk'ün gücünü ve azmini bir kez daha göstermiştir. Ordumuz Anadolu'yu işgal eden Yunan ordusuyla savaşmış, Avrupa'nın yayılmacı güçlerini frenlemiş ve vatan topraklarımızı tek bir düşman bırakmamacasına savunmuştur. Şanlı Ordumuzun caydırıcılığı, Türkiye Cumhuriyeti'ni 2. Dünya Savaşı'ndan korumuş, tüm Avrupa'yı işgal eden faşist lider Hitler'i ülkemizden uzak tutmuştur. 1980'lerin başından bu yana, Ordumuz ülkemizin bütünlüğüne kasteden teröre karşı en zor

ve çetin mücadeleleri vermiş ve bu mücadeleden de başarıyla çıkmıştır. Bugün terör örgütünün çözülmüş ve dağılmış olmasının en büyük nedeni, Ordumuzun ve kahraman askerlerimizin yaklaşık 15 yıldır azimle sürdürdükleri mücadeledir.

Türk Ordusu kahramandır, vatanseverdir ve askeri dehasıyla tüm dünyanın hayranlığını ve saygısını kazanmıştır. Bu ise, kuşkusuz vatanını ve devletini seven her Türk'ün göğsünü kabartmaktadır. Milletimizin Ordumuza olan inancı ve güveni tamdır.

Mustafa Kemal Cesur Bir Askerdi

Mustafa Kemal cesur, atak, isabetli kararlar alan ve hiçbir zorluk karşısında yılmayan, son derece kararlı bir askerdirdi. Özellikle de savaş alanlarındaki davranış ve konuşmaları onun bu üstün özelliklerini kanıtlardı. Bu güçlü karakteri onunla birlikte savaşan ve onu yakından tanıyan insanlar üzerinde çok büyük bir etki meydana getiriyordu. Onunla tanışan yabancı siyasetçi ve gazeteciler kendisine hayran kalıyorlardı. Onun cesaretini tarif etmek için binlerce hatıra anlatmak ve binlerce örnek vermek mümkündür. Ancak aşağıdaki örnek bile bu cesaretin boyutlarını anlamak için yeterlidir:

Mustafa Kemal her zaman ateş altında dolaşıyordu. Askerlerin maruz kaldığı her türlü tehlikeyi paylaştığı, etrafında yüzlerce insan öldüğü halde ona birşey olmuyordu. Bir seferinde yeni kazılan bir siperin önünde otururken, bir İngiliz bataryası üstlerine ateş açtı. Top menziline bulmaya çalışırken, güller de gittikçe yaklaşıyordu.

Vurulması, matematiksel bir kesinlik arz ediyordu. Yanındakiler sipere girmesi için yalvarmaya başlamışlardı. O;

-Hayır, diye itiraz ediyordu. Sipere gizlenecek olursam, askerlerime kötü bir misal olurum. Geride siperde bulunanlar korku ve hayretle kendisini seyrederken, o sigarasını yakmış, hiçbir şey yokmuşçasına gayet sakin konuşuyordu. Düşman topçusu menzili biraz daha yaklaştırdı. Patlayan şarapnel yağmuru altında üstü başı toz içinde kaldığı halde, Mustafa Kemal'e bir şey olmamıştı. (9)

Şanlı Ordumuz İçin Yapılan Yorumlar

Türk Ulusal Ordusu güçlü ve etkindir. İngiltere Hükümeti bunu kavrayabilmiş değildir. Yepyeni bir Türkiye doğmuştur. Bu da İngiltere'de henüz anlaşılmış değildir. Türk'ü Avrupa dışına, Anadolu'ya itmeye çalışmak, çılgınlıktır! (10)

İngiliz General Townshend
27 Temmuz 1922

"Çok mükemmel komuta edilen ve cesaretlili dövüşen Türk Ordusuna karşı savaşıyoruz."

Hamilton,
Gelibolu Yarımadasının İngiliz Başkomutanı

Atatürk Ne dedi?

Türk milleti ordusunu çok sever, onu, kendi idealinin harisi telâkki eder. (11)

Ordumuz; Türk topraklarının ve Türkiye idealini gerçekleştirmek için sarf etmekte olduğumuz sistemli çalışmaların yenilmesi imkansız güvencesidir. (12)

Dünyanın hiç bir ordusunda yüreği seninkinden daha temiz, daha sağlam bir askere rast gelinmemiştir.

Sizin gibi komutanları, subayları, er ve erbaşları olan bir milletin yabancı eller altında köle olması mümkün değildir. (13)

Askerlik hayatımda bu kadar mükemmel bir topçu ve bu kadar mükemmel idare edilmiş bir topçu ateşi nadiren gördüm.(14)

Notlar:

- 1- Cihat İmer, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ten Seçme Sözler, Remzi Kitabevi, İstanbul,1981, s. 161
- 2- <http://www.ataturk.net/?sayfa=dediki&konu=Ordu>
- 3- Seyfettin Turhan, Atatürk'te Konular Ansiklopedisi, İkinci Baskı, Yapı Kredi yayınları, İstanbul , 1995, s. 427, Konya Orduevinde konuşma, 22 Şubat 1931
- 4- Vural Sözer, Atatürklü Günler, Barajans Yayınları, İstanbul, 1998, s. 471
- 5- Mehmet Özel, Vatan, Millet ve Bayrak Sevgisi, TC Kültür Bakanlığı, Ankara, 1996, s. 419
- 6- <http://www.mfa.gov.tr/turkce/grupk/ka/unxxii.htm>
- 7- Mehmet Özel, Vatan, Millet ve Bayrak Sevgisi, TC Kültür Bakanlığı, Ankara, 1996, s. 423
- 8- Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak, Atatürk Bir Çağ'ın Açılışı, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1984, s.384
- 9- Adnan Nur Baykal, Mustafa Kemal Atatürk'ün Liderlik Sırları, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 31
- 10- Vural Sözer, Atatürklü Günler, Barajans Yayınları, 1998. s. 214
- 11- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. II, Ankara, 1997, s. 303
- 12- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. I, Ankara, 1997, s. 420
- 13- Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri, AKDITYK. Atatürk Araştırma Merkezi, C. IV, Ankara, 1991, s. 436
- 14- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. I, Ankara, 1997, s. 270